

POSTANOWIENIE

24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 24 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J. F.
z udziałem J. C., A. F. i W. F.
o dział spadku oraz podział majątku wspólnego po J. F. i L. F.,
na skutek skargi kasacyjnej J. F. (sprawa I CSK 495/24)
oraz na skutek skargi kasacyjnej J. C. (sprawa I CSK 2760/24)
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 29 czerwca 2023 r., II Ca 1199/22,

**I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
wniesionej przez wnioskodawcę J. F., zarejestrowanej pod sygn. I
CSK 495/24;**

**II. stwierdza, że każdy z uczestników postępowania ponosi
koszty związane ze swym udziałem w sprawie I CSK 495/24.**

**III. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
wniesionej przez uczestniczkę J. C., zarejestrowanej pod sygn. I
CSK 2760/24.**

**IV. stwierdza, że każdy z uczestników postępowania ponosi
koszty związane ze swym udziałem w sprawie I CSK 2760/24.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 29 czerwca 2023 r., Sąd Okręgowy w Krakowie, w sprawie z wniosku J. F. z udziałem J. C., A. F. i W. F., o dział spadku oraz podział majątku wspólnego po J. F. i L. F. na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie z 15 marca 2022 r., odrzucił apelację w części dotyczącej rozstrzygnięć, zawartych w punktach 6., 7. i 9. (pkt I); zmienił zaskarżone postanowienie (pkt II); oddalił apelację w pozostałej części (pkt III); orzekł o kosztach postępowania (pkt IV, V).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargi kasacyjne wywiedli: wnioskodawca J. F. oraz uczestniczka J. C.

Wnioskodawca J. F. zaskarżył postanowienie w części, tj. w zakresie pkt III. Skarga kasacyjna wnioskodawcy została zarejestrowana pod sygnaturą akt I CSK 495/24. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c.

Uczestniczka J. C. zaskarżyła postanowienie w części, tj. w zakresie pkt III. Skarga kasacyjna uczestniczki została zarejestrowana pod sygnaturą akt I CSK 2760/24. Skarżąca wniósła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c.

Należy wskazać, że obie skargi miały tożsamą treść zarówno w zakresie sformułowanych wniosków, jak też i w zakresie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz uzasadnienia podstaw kasacyjnych.

3. Postanowieniem z 26 czerwca 2025 r., wydanym w sprawie o sygn. I CSK 2760/24, Sąd Najwyższy, postanowił połączyć sprawę o sygn. I CSK 2760/24 ze sprawą o sygn. I CSK 495/24 w celu łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. I CSK 495/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub

oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Obie skargi kasacyjne nie zawierają argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazali, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

9. Już na wstępie oceny zasadności przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania, należy zaznaczyć, że z racji na tożsamość wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i tożsamość uzasadnień tych wniosków, poczynione w tej części uzasadnienia uwagi należy odnosić do obu skarg kasacyjnych.

Po pierwsze, w ocenie Sądu Najwyższego konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uniemożliwia, co do zasady, jej przyjęcie. Skarżący skonstruowali te uzasadnienia poprzez ogólne komentarze i odniesienia do poszczególnych zarzutów skarg kasacyjnych (oznaczając części uzasadnienia „Ad. 1; Ad. 2-4”).

W orzecznictwie SN wskazuje się, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia SN z 22 maja 2024 r., I CSK 786/24). Uznaje się, że nie ma możliwości pośredniego wyartykułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z innych wniosków formalnych. W konsekwencji tego nie można w treści uzasadnienia skargi kasacyjnej doszukiwać się fragmentów mogących wskazywać na uzasadnienie podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pierwsza z poczynionych uwag odnosi się do uzasadnienia obu skarg kasacyjnych zarejestrowanych odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24.

Po drugie, to co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na

samym wstępie (zob. postanowienie SN z 24 czerwca 2021 r., III CSK 77/21).

W analizowanych skargach kasacyjnych zachodzi powyższa sytuacja. Skarżący, w uzasadnieniach do wniosków o przyjęcie skarg na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., odwołali się do problematyki czynności zmierzających do współposiadania nieruchomości (jak wskazano w uzasadnieniach: „...domaganiem się przez J. C. dopuszczenia do współposiadania nieruchomości poprzez udostępnienie jej synowi...”), o której była mowa w kontekście przesłanki wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący bowiem sformułowali istotne zagadnienia prawne właśnie wokół wskazanych wcześniej czynności. Wskazana na następujące zagadnienia:

- „Czy aktywność, polegająca na domaganiu się wynajęcia nieruchomości stanowi o czynnościach zmierzających do współposiadania nieruchomości i w efekcie uprawnienia do zwrotu nie uzyskanych korzyści w oparciu o art. 225 k.c.?”
- „Czy fakt przebywania przez współwłaściciela na stałe zagranicą i okresowe domaganie się wpuszczenia do nieruchomości stanowi o czynnościach zmierzających do współposiadania nieruchomości czy też oznacza rezygnację z takich działań pozbawiającą praw⁷a do zwrotu nie uzyskanych korzyści w oparciu o art. 225 k.c.?”

Skarżący połączyli zatem przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c. Druga z poczynionych uwag odnosi się do uzasadnienia obu skarg kasacyjnych zarejestrowanych odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24.

Po trzecie, oceniając treść obu uzasadnień wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy wskazać, że skarżący nie przedstawili dokładnego wyводу w zakresie oczywistej zasadności skarg. Wybiórczo przytoczyli przepisy, których naruszenie ją spowodowało. W uzasadnieniach wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawarto argumentacji wskazującej na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Ponadto skarżący nie wykazali by sformułowane przez nich zagadnienia prawne były zagadnieniami nowymi, nierozwiązanymi dotychczas w orzecznictwie, których wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju

prawa. Nie ma w uzasadnieniach wniosków odrębnego wyводу w tym właśnie zakresie.

Trzecia z poczynionych uwag odnosi się do uzasadnienia obu skarg kasacyjnych zarejestrowanych odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24.

Po czwarte, dodać należy, że skarżący polemizując z ustaleniami Sądów *meriti*, w rzeczywistości negują ustalenia faktyczne poczynione na etapie postępowania rozpoznawczego. Tymczasem, pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienie SN z 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17). Wskazać trzeba, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w aktualnym stanie prawnym, nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej. Jednak przedmiotowe skargi kasacyjne w znacznej mierze dotyczyły właśnie tego przepisu. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Czwarta z poczynionych uwag odnosi się do uzasadnienia obu skarg kasacyjnych zarejestrowanych odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24.

Zatem tak skonstruowane wnioski o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania, nie mogły być uznane za prawidłowe, co powoduje, że obie skargi (zarejestrowane odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24), w ramach przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., nie mogły zostać przyjęte do rozpoznania.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Uwaga ta odnosi się do obu skarg kasacyjnych zarejestrowanych odpowiednio pod sygn. I CSK 495/24 oraz I CSK 2760/24.

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.).

12. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c.

[a.ł]

Piotr Telusiewicz